

Kring Nord- och Östersjöfronterna.

Av SDS:s sjömiliterä medarbetare.

I en översikt för några dagar sedan omnämndes att brittiska sjöstridskrafter och särskilt ubåtar sedan en tid tillbaka i ökad omfattning förlagts till baser vid Nordsjön och att det på grund därav kunde räknas med en skärpt sjökrigföring inte endast i Nordsjön utan även i våra gränshav i väster. I den åsyftade översikten stod det visserligen "gränshav", men läsaren torde ha förstått, att detta berodde på tryckfelsmisses medverkan.

Ett klart besked i fråga om brittiska avsikter att skärpa krigföringen i Nordsjön har nu också givits. Den 10 oktober utsändes ett meddelande härom, vilket dels för sammanhangets skull och dels för att det berör här tidigare anförda förhållanden återgives. Det sades i detta meddelande bl. a. följande: "Brittiska amiralitetet har i tidigare radiotillkännagivanden och meddelanden till sjöfarande förklarat Nordsjöns vatten farligt för sjöfarten. Trots dessa varningar har fiskeribåtar och små kustfartyg siktats utanför Norges kust. De allierades sjö- och flygstridskrafter har under vederbörligt hänsynstagande till den lokala befolkningens behov hittills avstått från att anfälla kustfartyg med undantag för sådana, som tros användas av de tyska militärmyndigheterna.

De ubåtsflottor som drivits bort från sina baser i Biscaya-bukten utför nu sina operationer från norska hamnar. Tyskarna hemsänder från Norge varje man, som kan undvaras från garnisonsfjänsten för att försvara Tyskland och endast med svarighet kan de sända förnödenheter till sina garnisoner. Tysklands fartygstillgång har på ett synnerligen allvarligt sätt minskats och de tyska militärmyndigheterna är tvungna att använda alla tillgängliga farkoster av alla storlekar för att fylla sina militära behov i Norge."

Med hänsyn till betydelsen ur allierad synpunkt av att alla förbindelser mellan Norge och Tyskland i nuvarande krigsläge avskäras, har den allierade överbefälhavaren beslutat, att alla fartyg av vilken storlek och typ det vara må skola anfällas. Beslutet gäller inte endast tyska fartyg utan även norska. Några andra nationers fartyg torde numera inte uppträda utanför norska kusten.

Som man erinrar sig utfärdade den allierade överbefälhavaren redan i somras i samband med invasionens genomförande varning till fiskare vid hela europeiska västkusten att uppträda till sjöns. Denna varning, som senare under en tid framåt upprepades varje vecka har nu återupprepats och detta i mera kategorisk form än förr. Risken att vistas till sjöns har emellertid ökat även i Skagerack, där minfalten fyllts på och sannolikt också ötokats från båda sidor. Det skärpta sjökriget i väster inverkar sålunda även på våra fiskares rörelsefrihet. Det gavs en sorglig erinran härom för ett par dagar sedan, då hjälpvedettbåten 356 Condor minsprängdes och åtta man omkommo. Vedettbåten utförde vid förolyckandet kontrollavspenning inom svenskt vatten väster om Lysekil för att säkra egna fiskerifartygs verksamhet.

Avsikten med skärpningen av sjökriget i väster är sålunda att förhindra dels evakuering av de tyska trupperna i Norge och de som ännu stå kvar i norra Finland och dels att dessa tillföras förnödenheter. Dessa tyska trupper befina sig i en mottie med sjögräns. De allierade avse nu att förhindra att de inneslutna, så som delvis har skett i Balticum, skola kunna undkomma sjövägen. Uppgiften att helt avstänga sjövägen från Norge är emellertid inte lätt, helst som det alltmera tätande mörkret liksom också i vissa fall de inträdande sämre väderleksförhållandena gynna försök att bryta blockaden.

Norra Balticum inklusive Öarna därutänför är nu praktiskt taget i ryska händer. Tyskarna hålla sig ännu kvar i sydvästra delen av Osel, men det är givetvis endast fråga om kort tid, innan också detta brohuvud går förlorat. Sedan öns enda egentliga hamn — Arensburg — tagits av ryssarna uppstår det ökade svårigheter för evakuering av de tyska styrkor som ännu finnas kvar. Så länge tyskarna kunna hålla sig kvar på södra Osel, ha de emellertid viss möjlighet att hålla Irbensundet — alltså förbindelseleden mellan Riga-viken och Östersjön — öppet och därmed möjliggöra evakuering av stridskrafter, som

stå i Rigas närhet och som nu allt hårdare ansätts genom den ryska offensiven.

Förloppet av operationerna mot Öarna utanför den estländska kusten är egentligen ganska anmärkningsvärt såväl med hänsyn till anfallets som till reträttens genomförande. Det kunde nämligen förmodas, att det skulle möta svårigheter för ryssarna att komma över från fastlandet med hänsyn dels till tidigare uppförda befästningar och dels till att tyskarna förfoga över jämförelsevis stora sjöstridskrafter. Av allt att döma ha emellertid tyskarna försökt genomföra evakueringen från detta område med så små förluster som möjligt. Om tyska sjöstridskrafter av större och värdefullare typer hade ingripit i Moon-sundet hade dessa tydligen utsatts för stora risker med hänsyn främst till det ryska flyget men också på grund av minifaran. Nu kunde de ryska divisionerna jämförelsevis ostört föras över med hjälp av småbåtar, vilka enligt uppgift bl. a. rekvirerats från Finland. Även om de ryska förlusterna vid överskeppningen voro kännbara, så voro de likväl inte på något sätt katastrofhotade. Atminstone på Dagö förefaller det som motståndet hade utgjorts endast av ett relativt svagt kustskydd. Inte heller ryska sjöstridskrafter av någon betydighet deltog såsom stöd för överskeppningen.

Tyskarna synas, som sagt, med hänsyn till norra Östersjölagets utveckling efter Finlands utträde, ha sökt rädda vad som räddas kunde och det kan därför förmodas, att övergången till Öarna skedde främst för att vinna tid för evakuering. Den tyska reträtten har synbarligen kunnat genomföras med relativt små förluster, den var av allt att döma väl planerad och skickligt genomförd. Från ryskt håll har nämligen inte uppgivits några anmärkningsvärda förlustsiffror för tyskarna vare sig i fråga om personal eller transportmateriel och det finnes knappast någon anledning att förmoda, att inträffade större tyska förluster skulle ha hemlighålits från rysk sida. Som tidigare har sagts torde den tyska evakueringen från detta område i stor utsträckning ha skett med utnyttjande av krigsfartyg. Detta utgör en ytterligare förklaring till att dessa ej insattes i allvarligare försök att förhindra det ryska företaget mot Öarna.

Söder om Riga ansätts de tyska stridskrafterna nu hårt av ryssarna, som nått fram till Östersjön inom Memelområdet. Även här har sålunda bildats en mottie, ur vilken väg ännu står öppen mot sjön. Det återstår att se, i vad mån tyskarna kunna taga sig ur mottin genom evakuering sjövägen. Här stå hamnarna Libau och Windau till förfogande för utskeppning. Möjligheterna att rädda någon större del av de tyska stridskrafterna inom denna mottie synas emellertid vara mindre än i norr. Det ryska trycket är nämligen här så hårt, att det kan förmodas, att det blir svårt för tyskarna att kunna frigöra trupper från frontlinjen för evakuering. Att evakueringen kunde genomföras från norra Balticum var, som sagt, till stor del beroende på att tyskarna erhöles en frist genom att draga sig tillbaka via Öarna. Ryskt flyg och nu möjligen även ubåtar torde komma att än ytterligare bidraga till att förminska de tyska möjligheterna att komma ur mottin väst om Riga. I denna kan för närvarande förmodas stå drygt 100,000 tyskar. En utlösning här lär inte länge låta vänta på sig. Förmodligen kommer denna att giva anledning till salut i Moskva.

O. E. Mählén.